

PARODONTITNI MAJMUAVIY DAVOLASHDA VECTOR TIZIMI VA FOTODINAMIK TERAPIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Xujamurodov Ollomurod Janobidinovich

Ilmiy rahbar: PhD, Elnazarov Azamat To'liqinovich

Samarqand davlat tibbiyot universiteti, Samarqand, O'zbekiston

Kirish

Parodont kasalliklari barcha yoshdagi insonlar orasida keng tarqalgan muammodir. Statistika shuni ko'rsatadiki, ushbu kasallik kattalar orasida 64% dan 98% gacha, bolalarda esa 30% dan 80% gacha holatlarda tashxis qilinadi. Davolanmagan parodontit tishlarning to'kilishiga, umumiy salomatlikning yomonlashishiga va pirovardida bemorlarning hayot sifatining pasayishiga olib keladi. Parodontal infeksiyalarning keng tarqalishi, ularning organizmning umumiy holatiga salbiy ta'siri va sezilarli tish yo'qotishlari ushbu muammoning tibbiy va ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan dolzarbligini ko'rsatadi. Parodontning yallig'lanish va yallig'lanish-destruktiv kasalliklarini davolashning samarali usullarini ishlab chiqish zamonaviy stomatologiyaning ustuvor yo'nalishi bo'lib qolmoqda.

Parodontdagi mikrobial muhit yallig'lanish rivojlanishida asosiy rol o'ynaydi, shuning uchun parodontopatogen mikroorganizmlarga qarshi antibakterial preparatlar bilan kurashish davolashning asosi hisoblanadi. Biroq, amaliyotchi shifokorlar antibakterial vositalarni qo'llashda yallig'lanish o'chog'ida dorining yetarli konsentratsiyasini uzoq vaqt saqlab turish, antibiotiklarga chidamlilik (rezistentlik) va tishlardagi bioparda (biofilm) kabi qiyinchiliklarga duch kelishmoqda. Tish-miltig'i egatidagi patogen mikroflorani yo'qotmasdan qilingan har qanday muolaja samarasiz bo'lib, kasallikning qaytalanishiga olib keladi.

Fotodinamik terapiya (FDT)

Fotokimyoviy jarayonlar energiyasidan foydalanadigan fotodinamik terapiya ushbu muammolarning istiqbolli yechimidir. FDT fotosensibilizator moddasi (yorug'lik ta'sirida

faollashadigan modda) qo'llanilishiga asoslangan bo'lib, u bakteriya hujayralarida tanlab to'planish xususiyatiga ega. Muayyan to'lqin uzunligidagi yorug'lik ta'sirida modda singlet kislorod shakllarini hosil qiladi, ular bakteriya hujayralari tuzilishini darhol parchalaydi. Natijada mikroorganizmlar deyarli lahzada nobud bo'ladi va ushbu usulga nisbatan chidamlilik rivojlanmaydi.

VECTOR tizimi

Konservativ davolashning asosiy yo'nalishi tish usti va tish osti biopardalarini hamda tish ildizidagi granulyatsiyalarni to'liq olib tashlashdir. Bu borada "Vector" tizimi (Durr Dental, Germaniya) alohida o'rin tutadi. Ushbu apparat gingivit, parodontit, periimplantit kabi kasalliklarni davolash va profilaktika qilish uchun mo'ljallangan. Tizim maxsus suyuqlik orqali uzatiladigan ultratovush energiyasidan foydalanadi. "Vector" apparati tish ildizi sementiga va yumshoq to'qimalarga zarar yetkazmagan holda, "Vector Fluid Polish" suspenziyasi yordamida parodontal cho'ntaklarni chuqur tozalaydi va ildiz yuzasida biologik mos keluvchi qatlam hosil qiladi.

Tadqiqot maqsadi va usullari

Tadqiqot o'rtacha og'irlikdagi surunkali umumlashgan parodontit (SUP) bilan og'rigan bemorlarni majmuaviy davolash usullarini optimallashtirishga qaratilgan.

- Ishtirokchilar: SUP tashxisi qo'yilgan 93 nafar bemor (35 yoshdan 68 yoshgacha).
- Guruhlar:
 - Asosiy guruh (53 bemor): "Vector" apparati va "Helbo" (Avstriya) antibakterial fotodinamik lazer tizimi yordamida davolandi.
 - Nazorat guruhi (40 bemor): Standart usullar bilan davolandi.
- Baholash: Gigiyena va parodontal indekslar (PI, PMA, CPITN), rentgenologik tahlillar va mikrobiologik tekshiruvlar (aerob va anaerob mikroflora) 6 va 12 oylik muddatlarda o'tkazildi.

Tadqiqot natijalari

Indeksli tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, davolashdan so'ng PI, PMA va CPITN ko'rsatkichlari sezilarli darajada kamaydi. Guruhlararo farq 14-kunda va 6 oylik muddatda statistik jihatdan ishonchli bo'lib ($p < 0.01$), asosiy guruhda natijalar ancha yuqori bo'ldi.

Asosiy guruhda davolash samaradorligi 93.12% ($\pm 2.03\%$) ni tashkil etdi, nazorat guruhida esa bu ko'rsatkich sezilarli darajada past — 55.54% ($\pm 5.16\%$) bo'ldi. Mikrobiologik tahlillar "Vector" va "Helbo" FDT birgalikda qo'llanilganda mikroorganizmlar miqdori 1,5–2 tartibga (10-100 baravar) kamayganini ko'rsatdi, ayniqsa anaerob bakteriyalarga nisbatan ta'sir juda kuchli bo'ldi.

Xulosa

"Vector" tizimi va "Helbo" fotodinamik lazer terapiyasini birgalikda qo'llash standart usullarga qaraganda ancha yuqori samaradorlikka ega. Ushbu yondashuv patogen mikroorganizmlarni samarali yo'q qiladi, bemorga dori yuklamasini kamaytiradi, kasallik kechishini barqarorlashtiradi va remissiya (kasallik qaytalamasligi) muddatini sezilarli darajada uzaytiradi.

Reference

1. Makhmudovna T. M. et al. THE COURSE OF MALFORMATION AND CORNEAL EROSION IN TUBERCULOSIS PATIENTS //Open Access Repository. – 2023. – T. 4. – №. 03. – C. 60-66.
2. Qobilovna B. Z., Nodirovich E. A. EVALUATION OF ORTHOPEDIC TREATMENT WITH REMOVABLE DENTAL PROSTHESES FOR PATIENTS WITH PAIR PATHOLOGY //Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – 2023. – T. 11. – C. 95-101.
3. Anvarovich E. S., Qobilovna B. Z. INFLUENCE OF DIFFERENT TYPES OF RETRACTION THREADS ON THE DEGREE OF GINGI RECESSON //Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – 2023. – T. 11. – C. 84-86

4. Tohirovna M. L., Qobilovna B. Z. Optimization of Complex Methods Treatment of Inflammatory Periodontal Diseases //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – T. 17. – C. 138-143.
5. Shoxrux S., Shoxrux I., Faxriddin C. PREVENTION AND TREATMENT OF ORAL INFECTIONS IN DENTURE WEARERS //International Journal of Early Childhood Special Education. – 2022. – T. 14. – №. 4.
6. Bakhtiyorovna M. U. Causes of removable denture breaks and allergic reactions //Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – 2022. – T. 10. – C. 374-377.
7. Makhmudova U. B. The Effectiveness Of The Use Of Parapulpal Pins (Ppp) When Restoring Defects In The Crown Part Of The Frontal Teeth //Asian journal of pharmaceutical and biological research. – 2022. – T. 11. – №. 2.